NORTH-WEST UNIVERSITY ®
YUNIBESITI YA BOKONE-BOPHIRIMA
NOORDWES-UNIVERSITEIT
INSTITUTIONAL OFFICE

Pholisi ya Go Tlhabana ga Ditshwetso

Nommoro ya Tshupiso:	2P/2.4.2.3
Motsamaisi-Khuduthamaga yo o Ikarabelang	Mokaedi Khuduthamaga: Patlisiso le Mokgwa o Mosha wa go Dira Dilo
Mong wa pholisi	Mokaedi: wa Go Ruta Thekenoloji le Kemonokeng ka Tsa Tlhamoseša
Lefapha le le ikarabelang	Go Ruta Thekenoloji le Kemonokeng ka Tsa Tlhamoseša
Boemo	Amogetswe
E amogetswe semmuso ke	Lekgotla
Letlha la kamogelosemmuso	24 Ngwanaatsele 2006
Diphetogo	Pholisi eno e ne ya boelediwa ka Motsheganong 2010 ka go diwa ga diphetogo tsa botseleganyi fela.
Letlha la diphetogo	
Letlha la poeletso	2011
Mekgwa-tsamaiso ya pholisi eno	Sepe
Aterese ya webo ya pholisi eno	http://www.nwu.ac.za/gov_man/policy/index.html
Aterese mo polokelotshedimosetsong ya pholisi	Amanda van der Merwe(10935746) R:\2. Botsamaisi\2.1.3 Tlhabololo ya pholisi le poeletso ya yone\2.1.3.2 Poeletso\Polokelotshedimosetso\Ditokumente Tsa Pholisi\2P-2.4.2.3-Fa go sa dumalanwe le ditshwetso_tn.docx .21 Seetebosigo 2010

Pholisi ya Go Tlhabana ga Ditshwetso

1 Polelo ya matseno

Jaaka yunibesithi e e itsegeng mo Aforika, e e gagamalelang kitso le go nna le mokgwa o mosha wa go dira dilo, e setheo sa yone se nang le setso se se tlhomologileng se se theilweng mo melaong e Yunibesithi e dirang dilo go ya ka yone, Yunibesithi ya Bokone-Bophirima e ile ya tlhoma Pholisi eno ya Go Tlhabana ga Ditshwetso ka 24 Ngwanaatsele 2006.

2 Polelo ya Lemorago le bothata

Go sa dumalaneng ka ditshwetso ke selo se se ka nnang sa tlhaga fa bathapiwa ba dirisana le bangwe kwa ntle mme go sa dumalaneng ka ditshwetso ga go reye gore mongwe o dira phoso. Fa go tsoga go sa dumalaneng ka ditshwetso, go tshwanetse ga lemoga, ga senolwa, mme go fedisiwe kgotsa go laolwe ka tshwanelo.

Boikaelelo jwa pholisi eno ke go:

- go sireletsa go ikanyega ga Yunibesiti le badiri ba yone gore ba bangwe botlhe ba e ikanye le go nna le tsholofelo mo go yone, le go
- boloka tekatekano e e utlwalang sentle fa gare ga go farologana ga dilo tse di kgatlhegelwang ke badiri mo go ineeleng ga bone go direla YBB le tlhotlheletso e ba nang le yone mo go tsa kgwebo gore ba tokafatse maitemogelo a bone le lotseno lwa bone ka ditiro tse di tswang kwa dinageng di sele.

3 Boikaelelo jwa yone le ba e ba amang

Go sa dumalaneng ka ditshwetso ke selo se se ka nnang sa tlhaga fa bathapiwa ba dirisana le bangwe kwa ntle mme go sa dumalaneng ka ditshwetso ga go reye gore mongwe o dira phoso. Fa go tsoga go sa dumalaneng ka ditshwetso, go tshwanetse ga lemoga, ga senolwa, mme go fedisiwe kgotsa go laolwe ka tshwanelo.

Boikaelelo jwa pholisi eno ke go:

- go sireletsa go ikanyega ga Yunibesiti le badiri ba yone gore ba bangwe botlhe ba e ikanye le go nna le tsholofelo mo go yone, le go
- boloka tekatekano e e utlwalang sentle fa gare ga go farologana ga dilo tse di kgatlhegelwang ke badiri mo go ineeleng ga bone go direla YBB le tlhotlheletso e ba nang le yone mo go tsa kgwebo gore ba tokafatse maitemogelo a bone le lotseno lwa bone ka ditiro tse di tswang kwa dinageng di sele.

Pholisi eno e ama badiri botlhe ba YBB le babatlisisi ba morago ga dithuto tsa bongaka ba ba dirang kopo ya go newa konteraka ya go thusiwa ka madi le go e amogela, tumalano ya tirisanommogo, konterakapotlana, kgotsa tlhamo e Yunibesiti e amogelang, kgotsa go ka diregang gore e amogele tuelelo ya peresente ya dithekiso tsa kgwebo, dipoelo kgotsa lotseno lwa patlisiso go tswa kwa makokong a a kwantle (a go tloga fano re tla a bitsang badiri).

Maemo a a sa Akarediweng: Mothapiwa ope yo o nang le tiro ya kgwebo e a e laolang ka tlhamalalo kgotsa ka tsela e e seng ya ka tlhamalalo gore a nne le Dipoelo Tsa Ikonomi, mme tiro eno ya gagwe ya kgwebo e le e e sa tshwaneng le epe, e sa amane le tse dingwe, kgotsa e sa kgatlhegelwe mo Yunibesiting. Maemo a a jaaka ano ga a lejwe e le go Tlhabana ga Ditshwetso mme ga a akarediwe mo pholising. Mme go ka direga gore a felele ka go Tlhabana ga Maikarabelo mme dithulaganyo tse di amogelesegang go laola dithulano tseno di tshwanetse go dirisiwa ka nako ya poelotso ya Tiro ya Tumalano ya go Dira Tiro.

4 Ditlhaloso

4.1 Dipoelo Tsa Ikonomi T

Seno se akaretsa dipoelo tse mothapiwa a nnang le tsone ka go nna le dišere, maemo a bolaodi kgotsa go nna leloko la boto kgotsa go nna le kamano le batsamaisi ba letlole (boikarabelo jwa go sireletsa le go dira) la setlamo sepe se sengwe kwantle ga sa YBB.

Se akaretsa sepe fela se se nang le boleng jwa madi kgotsa sengwe sa mofuta oo, mme ga se akaretse fela salari, khomišini, dituediso, thuso ya madi go tswa kwa pusong, go duelela tiro e e seng ya gago ya ka gale, merokotso ya dišere, ditshwanelo tse di ka seng tsa kopololwa ke ope, dituelelo tsa peresente ya dithekiso tsa kgwebo kgotsa dimpho.

Dipoelo tsa Ikonomi di akaretsa madi ape kgotsa otlhe a lotseno a mothapiwa a a amogelang mo Yunibesiting, mmogo le dituelelo tsa go kgona go dira diporojeke, go tlhakanela porofete, dituelelo tsa peresente ya dithekiso tsa kgwebo, diawate tsa mo teng ga setheo tsa go ruta le go dira patlisiso, dikgatiso, tlhwatlhwa ya madi, jj.

4.2 Go Tlhabana ga Ditshwetso

Pharologano fa gare ga dilo tse di kgatlhegelwang ke mothapiwa le maikarabelo a gagwe a seporofešenale mo Yunibesiting ka tsela e e ka dirang gore motho yo o lebileng yo o okemetsen gka nosi a belaelo ka mabaka a a utlwalang gore a ditiro tse seporofešenale tsa mothapiwa kgotsa ditshwetso tsa gagwe di laolwa kgotsa di tlhotlhelediwa ka go batla go boelwa ke sengwe, madi kgotsa sengwe se sele. Seno se akaretsa go tsaya kgato, go se dire sengwe kgotsa go akaretsa boemo jo bo se kitlang bo koafatsa boikaelelo jwa mothapi wa go tlhama porojeke, go e tsamaisa kgotsa go ntsha pego ka yone.

Go tla tlhaga Go Tlhabana ga Ditshwetso fa mothapiwa, leloko la gagwe la lelapa kgotsa setlamo sa semolao se mothapiwa yoo a amanang le sone (sk, khampani, mokgatlhokgwebo o o kopanetsweng kgotsa terasete) e na le dipoelo tsa ikonomi go tswa kwa dinageng di sele tse di amang kgotsa tse di tlamelang ka tlhotlheletso e e tlhokegang e e amanang tsela e mothapiwa a dirang tiro ka yone le maikarabelo a gagwe mo YBB. Ka mafoko a mangwe, mothapiwa yo o nang le dišere, yo e leng mokaedi, yo o mo maemong a bomenejara, a le mo maemong ape fela a bolaodi a Dipoelo Tsa Ikonomi kgotsa a e seng a Dipoelo Tsa Ikonomi mo khampaning kgotsa mo setlamong sepe fela sa semolao se se nang le dikgolagano tsa kgwebo le Yunibesiti jaaka morekisi, motlamela ka dikumo, konterakapotlana, yo o neilweng laesense, montshi wa laesense, mothusa ka madi, moabi wa tiro ya patlisiso kgotsa moabelwa wa tiro ya patlisiso, o tla lejwa jaaka yo o mo boemong jwa Go Tlhaba a Ditshwetso.

Molawana wa go Tlhabana ga Ditshwetso ga se wa gore mothapiwa ga a dire tiro ya gagwe ka tsela e e kgotsofatsng (Go Tlhabana ga Maikarabelo), mme ke wa gore a o mo boemong jwa go dira tshwetso kgotsa go e tlhotlheletsa e leng se se ka amang dilo tse ba di kgatlhegelang ka namana fa ba bapisiwa le ba ba leng mo YBB.

4.3 Go Tlhabana ga Ditshwetso

Go lebeletswe gore bathapiwa ba diragatse dipatlafalo tsotlhe tsa tiro ya bone, mme ba se ka ba letla ditiro tse dingwe tse di sa amaneng le tiro ya bone go kgoreletsa maikarabelo a tiro ya bone ya mo YBB. Go Tlhabana ga Maikarabelo gantsi go tlhalosiwa motlhofo fela le go lemogwa, e re ka go akaretsa temogo ya go fokotsega ga nako le maikatlapelo a mothapiwa tse di dirisetswang ditiro tsa gagwe tsa YBB. Nako ya go dira ditiro tse di kwa ntle e tshwanetse go umakiwa le go tlhalosiwa mo Tumalanong ya go Dira Tiro ya mo Yunibesiting.

4.4 Tumalano ya go Dira Tiro

Bathapiwa le Setlhopha sa Botsamaisi ba dumalana ngwaga le ngwaga ka ditiro le dipholo tse ditiro tse di batlegang go tswa go bathapiwa gore go fitlhelelwe mekgele yotlhe ya Yunibesiti. Go Tlhabana ga Maikarabelo le Go Tlhabana ga Ditshwetso go tshwanetse ga rarabololwa ka dithulaganyo tse di amogelesegang mo Tumalanong ya Go Dira Tiro.

4.5 Go Ruta ba Bangwe Thekenoloji

Yunibesiti e na le boikarabelo jwa go dira kgwebo ka dipholo tsa yone tsa patlisiso. Go Ruta ba bangwe Thekenoloji go akaretsa thulaganyo ya go batla badirisanimmogo, batho ba ba neilweng dilaesense kgotsa bareki le go tshwarwa ditherisano le bone go duela tuediso ka sebopego sepe fela le maemo ka ga tshwanelo epe ya go dirisa dipholo tse di ntseng jalo ka tsela e e sa tshwanelang. Thulaganyo eno e tlhoka go laolwa ke kelotlhoko le gore go dirisiwe bokgoni jwa mefuta e e farologaneng ya go tokafatsa lotseno lwa Yunibesiti le badiri ba yone.

5 Pholisi

Pholisi e theilwe mo melaometheong e e latelang:

- Bathapiwa ga ba a tshwanela go nna mo boemong jwa go ka laola ditshwetso tsa YBB tsa kgwebo kgotsa dikhampani tse di dirisanang le yone kgotsa tse di leng ka fa tlase ga taolo ya yone ka tsela e e tla dirang gore lotseno lwa setheo le lwa ba ba dirisanan le sone lo fokotsege.
- Bathapiwa ba ba ka tswang, kgotsa ba go ka diregang gore ba nne mo boemong jwa Go sa Dumalane ka Ditshwetso, ba tshwanetse go senolela dimmejara tsa mafapha a bone oemo joo ka bonako.
- Fa go ka direga gore go tsoge Go sa Dumalaneng ka Ditshwetso, YBB e tshwanetse go emelwa ke maloko a badiri ba ba sa amaneng ka tlhamalalo kgotsa ka tsela e e seng ya ka tlhamalalo le Go sa Dumalaneng le Ditshwetso gono go tlhomamisa gore tiro e dirwa ka boikaelelo jo bo phepa le go sireletsa (mo)bathapiwa gore ba se ka ba nna le maikutlo ape a a sa siamang.
- Modini yo o maleba ke ene yo o nang le maikarabelo a bofelo, ka go dirisa le ditshwaelo Tsa Mokaedi Khuduthamaga wa: Patlisiso le Mokgwa o Mosha wa go Dira Dilo go laola boemo jwa Go Tlhabana ga Ditshwetso.

E theilwe mo melaometheong eno:

I. Bathapiwa ba letlelelwa go nna le Dipoelo tsa Ikonomi mo dilong tse di sa kgatlhegelwen ke Yunibesiti go iponela dipoelo tsa bone ka bobone, jaaka go tlhalositswe mo go Maemo a a sa Akarediweng mo serapeng sa bo 3, ntle le fa ditiro tseo di sa dire gore go nna le Go Tlhabana ga Maikarabelo.

II. Bathapiwa ba letlelelwa go nna le seabe mo ditirong tsa kwa ntle tse go ka diregang gore di lejwe jaaka tse di ka bakang Go sa Dumalane le Ditshwetso, ntle le fa di senola maemo a go ka diregang gore a bake Go sa Dumalaneng le Ditshwetso. Mo maemong a a ntseng jalo, Yunibesiti, go ya ka fa e lebang dilo ka gone, e ka nna ya swetsa ka gore e fetole kgotsa ya lekanyetse go nna le seabe ga bathapiwa mo ditirong tse di ntseng jalo tsa kwa ntle gore e fokotse Go sa Dumalane le Ditshwetso, jaaka go tlhalosiwa go Karolo 5 fa tlase.

III. Bathapiwa ba ba nang le Dipoelo Tsa Ikonomi mo diporojekeng tsa Yunibesiti tsa Tsa go Ruta Thekenoloji ga ba na tshwanelo ya go nna le seabe mo dituelong tsa peresete ya dithekiso tsa kgwebo, merokotso kgotsa lotseno lo Yunibesiti e ka nnang ya lo amogela go tswa mo diporojekeng.

IV. Bathapiwa ba ba nang le Dipoelo Tsa Ikonomi mo diporojekeng tsa Yunibesiti tsa Tsa go Ruta Thekenoloji ga ba a letlelelwa go nna le seabe mo dipuisanong tsa go ruta thekenoloji le ditlamo tse ba nang le kgatlhego eo mo go tsone.

V. Ga go na mothapi ope yo o tla tlhomiwang go nna mokaedi mo botong epe, kgotsa mo ex officio mo boemongjwa Yunibesiti, kwantle ga go naya Yunibesiti bosupi jwa gore ba tlhaloganya boikarabelo jwa semolao (boikarabelo jwa batsamaisi ba letlole) a go tlhomiwa mo maemong a a ntseng jalo.

6 Melao

I. Bathapiwa ba tshwanetse go senolela menejara wa bone mmogo le Mokaedi Khuduthamaga Go Tlhabana ga Maikarabelo kgotsa Go sa Dumalaneng le Ditshwetso go go ka nnang ga nna gone kgotsa go go leng teng. Patlisiso le Mokgwa o Mosha wa go Dira Dilo, e e tla thusang setlhopha se se maleba sa botsamaisi ka tiro epe fela e e batlegang go tila Go sa Dumalaneng le Ditshwetso.Boemo bope jo bo tlotlwang ka jone jaaka mo go I bo tshwanetse go sekasekwa gangwe ka ngwaga.

II. Dimenejara tsa mafapha di tshwanetse go tlhomamisa gore Ditumalano Tsa Ngwaga le Ngwaga Tsa go Dirwa ga Tiro di rulaganngwa le go laolwa sentle go tila gore go se ka ga nna le Go Tlhabana ga Maikarabelo gope.

IV. Dimenejara tsa mafapha di tshwanetse go begela setlhopha se se kwa godimo ga bone sa dimenejara ka boemo bope jwa Go sa Dumalaneng le Ditshwetso go go ka nnang ga nna gone.

V. Setlhopha se se kwa godimo ga bone sa dimenejara (leba IV) se tshwanetse go sekaseka boemo jwa Go sa Dumalaneng le Ditshwetso jo bo ka nnang jwa nna gone le pego ya dimenejara tsa mafapha go ya ka Pholisi eno.

VI. Ofisi ya Kemonokeng ya Go Ruta Thekenoloji le Mokgwa o Mosha wa go Dira Dilo, o thusa setlhopha sa batsamaisi ba mafapha fa ba kopa thuso go batlisisa ka boemo le go romela ditshwaelo tsa yone kwa dimenejareng tse di maleba tsa mafapha le Mokaedi Khuduthamaga. Patlisiso le Mokgwa o Mosha wa go Dira Dilo

VII. se se kwa godimo ga bone sa dimenejara (leba IV) se tla gakolola menejara wa lefapoha wa bathapiwa ka dipatlafalo dipe tse di kgethegileng kgotsa mathata a a tla akarediwang mo Tumalanong ya mothapiwa ya go Dirwa ga Tiro.

7 Ditsela tse go ka rarabololwang maemo a Go sa Dumalaneng le Ditshwetso ka Tsone

Lefapha le le amanang le tsa go dira kgwebo le Go sa Dumalaneng le Ditshwetso le raraane thata e bile ga go na pholisi epe e e ka akaretsang ditsela tse di farologaneng tse le ka rulaganngwang ka tsone le maemo a a le mantsi a a fitlhelwang mo go lone. Fa tlase fano go na le ditharabololo tse di ntshitsweng jaaka dikaelo.

Ditsela dingwe tsa go rarabolola boemo jwa Go sa Dumalaneng le Ditshwetso (go ka dirisiwa e e fetang e le nngwe):

- go senolwa phatlalatsa ga ditsela tseo, go akaretsa le batshegetsi ka madi le bana-le-seabe ba bangwe;
- go baya porojeke/lenaneo leitlho ka dinako tsotlhe, ka go dirisa basekaseki ba ba ikemetseng ka nosi ba Yunibesiti;
- go fetolwa ga thulaganyo ya semolao ya kamano;
- go fetolwa ga maemo a tiro le/kgotsa maikarabelo a bathapiwa ba ba amegang (sk. 5/8 kgotsa go tlhoma batho ka go ba saenisa konteraka go dirisa Tumalano e e fetotsweng ya Tiro, mo boemong jwa go tlhoma batho ba leruri);
- go ntshiwa mo porojekeng ga bathapiwa ba ba amegang kgotsa ba ba nnang le seabe mo kgwebong;
- go busetsa morago thulaganyo ya porojeke kgotsa ya kgwebo ka YBB;
- Dipoelo tsa morokotso wa bathapiwa ba ba amegang; le
- go ntshiwa mo kamanong e e ka bakang Go sa Dumalaneng le Ditshwetso kgotsa e e di bakang.

Maemo a go ka diregang gore a nne teng a Go Tlhabana ga Maikarabelo a ka solegela Yunibesiti le bathapiwa molemo.

Dikhampani tse di duleng mo go tse dingwe, tse di dirang kgwebo ka dipholo tsa patlisiso ya Yunibesiti, ka sekai, di ka atlega fela thata ka badiri ba mo Yunibesiting ba ba leng mo maemong a bokhuduthamaga jaaka mo dikhampaning tse di ntseng jalo.

8 Ditebogo

Go ne ga lejwa dipholisi tse di latelang tsa Go Thulana fa go ne go kwalwa tokumente eno:

Lekgotla la Patlisiso la Temothuo

Yunibesiti ya Wright State

Yunibesiti ya James Madison

Yunibesiti ya Tennessee

Yunibesiti ya Stellenbosch

Yunibesiti ya Monash, kwa Australia

Dintlha tsa kwa tshimologong: Amanda van der Merwe(10935746) R:\2. Botsamaisi\2.1.3 Tlhabololo ya pholisi le poeletso ya yone\2.1.3.2 Poeletso\Polokelotshedimosetso\Ditokumente Tsa Pholisi\2P-2.4.2.3-Go sa dumalaneng le ditshwetso_e.docx
.21 Seetebosigo 2010

Tshupiso ya Faele: 2P/2.4.2.3

Original details: Jacoline Jansen van Vuuren(10225676) C:\Documents and Settings\Administrator\Desktop\2P-2.4.2.3-conflict of interest_t.doc
23 August 2010

File reference: 2P-2.4.2.3-conflict of interest_t